

Прокуратура України
ПРОКУРАТУРА КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

01601, Київ, бул. А. Українки, 27/2 факс: 286-16-48

12.03.2015 № 05/2-285вих-15

**Київський апеляційний
господарський суд
(подається через господарський суд
Київської області)
01032, м. Київ, вул. Комінтерну, 16**

**Перший заступник прокурора Київської
області
01601, м. Київ, бульвар Лесі Українки, 27/2**

**на рішення господарського суду Київської
області від 12.02.2015 у справі
№ 911/4104/13**

**за позовом Переяслав-Хмельницького
міжрайонного прокурора
Київської області
08400, Київська область, м. Переяслав-
Хмельницький, вул. Б. Хмельницького, 65
тел.: (04567) 5-13-43**

**в інтересах держави в особі:
Державної інспекції сільського
господарства у Київській області
04112, м. Київ, вул. Олени Теліги, 8
тел.: (044) 235-30-04**

**Переяслав-Хмельницької районної
державної адміністрації
08400, Київська область, м. Переяслав-
Хмельницький, вул. Б. Хмельницького, 53
тел.: (04567) 5-18-00, 5-00-23**

**до
Світанківської сільської ради Переяслав-
Хмельницького району
08472, Київська область, Переяслав-Хмельницький
район, с. Світанок, вул. Леніна, 22**

тел.: (04567) 2-21-49

Приватного підприємства «»
03148, м. Київ, вул. Гната Юри, 9, к. 417
код ЄДРПОУ: 30108220

**Третя особа на стороні відповідача:
Управління Держземагентства у
Переяслав-Хмельницькому районі
Київської області**

08400, Київська область, м. Переяслав-
Хмельницький, вул. Шкільна, 49
тел.: (04567) 5-25-20, 5-13-06

АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА

Рішенням господарського суду Київської області відмовлено у задоволенні позову Переяслав-Хмельницького міжрайонного прокурора в інтересах держави в особі Державної інспекції сільського господарства у Київській області, Переяслав-Хмельницької районної державної адміністрації до Світанківської сільської ради Переяслав-Хмельницького району, ПП «», треті особи: Управління Держземагентства у Переяслав-Хмельницькому районі, про визнання незаконним та скасування рішення сільської ради, визнання недійсним договору оренди земельної ділянки.

Вказане рішення суду прийнято з порушенням норм матеріального права, а тому підлягає скасуванню відповідно до ст. 104 Господарського процесуального кодексу України, зважаючи на наступне.

В ході судового розгляду справи, враховуючи інформацію Управління Держземагентства у Переяслав-Хмельницькому районі Київської області, згідно якої спірна земельна ділянка відповідно до проекту формування території і встановлення меж Світанківської сільської ради і села Світанок знаходиться за межами населеного пункту, та зважаючи на позицію Світанківської сільської ради, якою подано додаткові докази та пояснення про погодження з позовними вимогами прокурора, судом першої інстанції вірно встановлено, що спірна земельна ділянка не відноситься до земель комунальної власності, знаходиться за межами населеного пункту, і, відповідно до п. 12 перехідних положень Земельного кодексу України передана в оренду ПП «» не уповноваженим органом.

Водночас, відмовляючи у задоволенні позову, суд безпідставно застосував до спірних правовідносин положення ст. 241 Цивільного кодексу України, зазначивши, що оскільки орган виконавчої влади, якому належать повноваження держави щодо розпорядження земельними ділянками державної власності (Переяслав-Хмельницька райдержадміністрація), був обізнаний та вчинив дії щодо погодження надання органом місцевого самоврядування (який не мав достатніх повноважень) ПП «» в користування земельної ділянки, то відповідний правочин породжує обумовлені ним правові наслідки.

Вказані норми глави 17 Цивільного кодексу України не можуть бути застосовані у спірних правовідносинах, оскільки стосуються правовідносин представництва, як абсолютно відмінної правової категорії.

Так поняття «представництва» встановлено ст. 237 Цивільного кодексу України та визначається як правовідношення, в якому одна сторона (представник) зобов'язана або має право вчинити правочин від імені другої сторони, яку вона представляє. Представництво виникає на підставі договору, закону, акта органу юридичної особи та з інших підстав, встановлених актами цивільного законодавства.

Нормами законодавства чи підзаконних актів не передбачено представництво органами державної влади органів місцевого самоврядування і навпаки (крім делегованих повноважень). Водночас, чинним законодавством чітко передбачено розмежування повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування щодо розпорядження земельними ділянками.

У оспорюваних правовідносинах рішення про передачу в оренду земельної ділянки державної власності видано самостійно органом місцевого самоврядування, договір укладено між ПП «...» та головою сільської ради, який діяв від імені відповідного органу місцевого самоврядування.

Таким чином, від імені держави в особі чи в інтересах уповноваженого органу рішення про надання в оренду земельної ділянки ПП «...» не приймалось, а тому цивільні права та обов'язки для держави у спірних правовідносинах на законних підставах не виникали.

Крім того, відповідно до п. 3.4 Постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 29.05.2013 № 11 «Про деякі питання визнання правочинів (господарських договорів) недійсними» доказами схвалення правочину можуть бути відповідні письмові звернення уповноваженого органу (посадової особи) до другої сторони правочину, або вчинення дій, які свідчать про схвалення правочину.

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 9 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» право представляти відповідні місцеві державні адміністрації у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, політичними партіями, громадськими і релігійними організаціями, підприємствами, установами та організаціями, громадянами та іншими особами як в Україні, так і за її межами має голова відповідної місцевої державної адміністрації.

Однотчасно, суд не посилається на жодне рішення, лист чи інший належний доказ схвалення Переяслав-Хмельницькою районною державною адміністрацією як уповноваженою законом особою на розпорядження спірною земельною ділянкою спірного розпорядження чи договору оренди земельної ділянки.

При цьому висновок Переяслав-Хмельницького районного відділу архітектури, містобудування та житлово-комунального господарства про погодження проекту землеустрою також не може вважатись схваленням правочину в розумінні ст. 241 Цивільного кодексу України, оскільки вказане виходить за межі його компетенції.

Також, судом помилково застосовано до спірних правовідносин ст. 1 Першого протоколу Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини 1950 року, позицію Вищого господарського суду України, викладену в постанові від 23.01.2007 у справі № 47/83, щодо судової практики Європейського суду з прав людини як частини національного законодавства України та висновки Європейського суду з прав людини, викладені в рішенні від 24.06.2003 «Стретч проти Об'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірландії» з огляду на наступне.

Відповідно до ст. 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод кожна фізична та юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальним принципами міжнародного права.

Основною метою ст. 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод є попередження свавільного захоплення власності, конфіскації, експропріації та інших порушень безперешкодного користування своїм майном.

При цьому в своїх рішеннях Європейський суд з прав людини постійно вказує на необхідність дотримання справедливої рівноваги між інтересами суспільства та необхідністю дотримання фундаментальних прав окремої людини (наприклад, рішення у справі «Спорронг і Льоннрот проти Швеції» від 23.09.1982, «Новоселецький проти України» від 11.03.2003, «Федоренко проти України» від 01.06.2006). Необхідність забезпечення такої рівноваги відображено в структурі статті 1 Першого протоколу до Конвенції. Зокрема, необхідно щоб була дотримана обґрунтована пропорційність між застосованими заходами та переслідуваною метою, якої намагаються досягти шляхом позбавлення особи її власності.

Таким чином, особу може бути позбавлено її власності лише в інтересах суспільства, на умовах, передбачених законом і загальним принципами міжнародного права, а при вирішенні питання про можливість позбавлення особи власності мусить бути дотримано справедливої рівноваги між інтересами суспільства та правами власника.

Також Європейський суд з прав людини у своїй практиці зауважує, що при визначенні суспільних інтересів завдяки безпосередньому знанню суспільства та його потреб національні органи мають певну свободу розсуду, оскільки вони першими виявляють проблеми, які можуть виправдовувати позбавлення власності в інтересах суспільства та знаходять засоби для їх вирішення (наприклад, рішення у справах «Хендісайд проти Сполученого Королівства» від 07.12.1976, «Джеймс та інші проти Сполученого Королівства» від 21.01.1986).

Отже, створена Конвенцією система захисту покладає саме на національні органи влади обов'язок визначальної оцінки щодо існування проблеми суспільного значення, яка виправдовує як заходи позбавлення права власності, так і необхідність запровадження заходів з усунення несправедливості.

За обставинами справи «Стретч проти Об'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірландії», на рішення Європейського суду з прав людини від 24.06.2003 у якій також послався суд, заявник в 1969 році уклав договір оренди земельної ділянки строком на 22 роки. Відповідно до умов цього договору він за власні кошти побудував на цій земельній ділянці кілька будівель для легкої промисловості, які здав в суборенду. Договір оренди також надавав йому право в подальшому продовжити оренду ще на 21 рік. У 1990 році заявник повідомив місцеву владу про намір продовжити договір оренди, в процесі переговорів він погодився на збільшення орендної плати. Однак, орган місцевої влади повідомив заявника, що продовження договору оренди відбутися не може, оскільки, погодившись з умовою договору про можливість його пролонгації, орган місцевої влади перевищив свої повноваження.

Застосовуючи положення ст. 1 Першого протоколу до Конвенції до обставин цієї справи Європейський суд з прав людини вказав на таке. Заявник погодився з умовами договору оренди з огляду на те, що надалі він зможе продовжити термін його дії, і жодна із сторін не знала, що існувала якась юридична перешкода цій умові. У ситуації, яка склалася, заявник мав право, принаймні, очікувати на законних підставах, що він зможе продовжити термін дії договору, і таке очікування можна вважати – в цілях застосування положень ст. 1 Першого протоколу до Конвенції – складовою частиною його права власності, наданого йому за договором оренди.

Дії місцевої влади Європейський суд з прав людини розцінив як порушення права заявника на законне очікування виконання певних умов і, таким чином, вони утворювали акт втручання у реалізацію його права власності.

Вирішуючи питання про те, чи був дотриманий сторонами справедливий баланс між інтересами суспільства та правами заявника Європейський суд з прав людини відзначив, що місцева влада отримала узгоджену з заявником орендну плату і не стояло питання про те, що дії органу влади були спрямовані проти інтересів суспільства чи що порушувалися інтереси якоїсь третьої сторони, або що продовження терміну оренди могло бути всупереч з якою-небудь передбаченою законом функцією органу влади. Оскільки сама місцева влада при укладенні договору вважала, що вона має право продовжити термін його дії, то заявник міг на розумних підставах сподіватися на виконання цих умов. Він не тільки мав право законного очікування отримання майбутніх доходів від зроблених ним капіталовкладень, але можливість продовження терміну дії договору оренди була важливим елементом його підприємницької діяльності з огляду на зобов'язання, взяті ним на себе у зв'язку з експлуатацією побудованих будівель, і взагалі періоду часу, що скоротився, за який він міг розраховувати на відшкодування своїх витрат.

За таких обставин цієї справи Європейський суд з прав людини виніс рішення на користь заявника.

Однак у даній справі за позовом Переяслав-Хмельницького міжрайонного прокурора Київської області обставини справи є істотно відмінними.

Зважаючи на викладене, враховуючи складність справи, вважаю що строк на апеляційне оскарження прокурором пропущений з поважних причин, у зв'язку з чим він підлягає відновленню в порядку ст. 53 Господарського процесуального кодексу України.

На підставі вищевикладеного, керуючись ст. 36-1 Закону України «Про прокуратуру», ст.ст. 22, 29, 53, 91-95, 104 Господарського процесуального кодексу України, -

ПРОШУ:

1. Відновити строк на апеляційне оскарження рішення господарського суду Київської області від 12.02.2015 у справі № 911/4104/13.
2. Скасувати рішення господарського суду Київської області від 12.02.2015 у справі № 911/4104/13 та ухвалити нове рішення, яким позов Переяслав-Хмельницького міжрайонного прокурора задовольнити в повному обсязі.
3. Про час та місце розгляду справи повідомляти прокуратуру Переяслав-Хмельницького району та прокуратуру Київської області.

Додаток:

- 1) копії клопотань про отримання повного тексту судового рішення від 16.02.2015 та від 24.02.2015 на 2 арк.;
- 2) докази направлення апеляційної скарги сторонам на _____ аркушах.

Перший заступник прокурора Київської області

I. Г